

**Univerzita
obraný**

VÁLKA NA UKRAJINĚ: ROK DRUHÝ

IMPLIKACE Z KONFLIKTU PRO ZAJIŠŤOVÁNÍ OBRANYSCHOPNOSTI ČR

Vystoupení na panelové diskuzi
v Brně 27. 2. 2024

Doc. Ing. Josef Procházka, Ph.D.

Centrum bezpečnostních a vojensko-strategických studií,
Univerzita obrany

Úvodní slovo

Dobrý den. Po roce Vás všechny vítám jménem NGŠ AČR a rektorky-velitelky Univerzity obrany na půdě Univerzity obrany. Dnes si opětovně připomínáme smutné druhé výročí nevyprovokované vojenské agrese Ruské federace proti svobodné a nezávislé Ukrajině a opětovnou přítomnost války na evropském kontinentu.

Po dvou letech války můžeme konstatovat, že se zásadním způsobem mění přístupy k zajišťování obrany jak ČR, tak i v rámci NATO a EU. Přijímaná opatření se dotýkají téměř všech oblastí našeho života.

Ne vše se daří prosazovat dostatečně rychle, ale pokrok lze identifikovat v mnoha oblastech. Otvírána k diskusi jsou témata, která byla ještě před několika lety tabu nebo nebyla považována za důležitá.

Je zřejmé, že revizionistická a neoimperiální politika Ruské federace představuje přímou hrozbu pro demokratický svět, která zásadním způsobem ohrožuje nejen naši bezpečnost, ale i naši prosperitu. Demokratický svět mobilizuje svůj potenciál, aby této hrozbě úspěšně čelil.

Ve svém vystoupení bych chtěl odpovědět na následující dvě otázky:

- Jaký je kontextuální rámec zajišťování obrany ČR?
- Jakým způsobem ČR reaguje na konflikt na Ukrajině a co reálně činí nebo by měla činit pro posilování své obranyschopnosti?

K otázce kontextuálního zajišťování obrany v příštích letech

- Události kolem nás nasvědčují, že se nacházíme v časech zásadní strategické přeměny. Německý kancléř použil pro tuto situaci pojem **Zeitwende**, v USA se hovoří o systémovém soupeření mezi mocnostmi, **Systemic Competition**. Generální tajemník OSN hovoří o stále silněji se štěpícím světě a varuje před jadernou hrozbou.
- Válka na Ukrajině není příčinou zhoršování bezpečnostního prostředí, ale důsledkem a akcelerátorem strukturálních změn ve světě a v mezinárodních vztazích. V médiích stále častěji slyšíme alarmující hlasy ze strany politiků i bezpečnostních expertů o tom, že Ruská federace se nezastaví, a pokud uspěje na Ukrajině, že bude vojensky

ohrožovat nás a naše spojence. Tyto hlasy se ozývají nejen z Varšavy, ze severských zemí, ale stále silněji i z Berlína či Londýna. **Tento scénář je realistický a je to otázka dlouhodobá, pravděpodobně generační. My a naši spojenci musí být na tento scénář připraveni.**

- Ve vztahu k válce na Ukrajině často slyšíme, že nám a našim spojencům kupuje Ukrajiny drahocenný čas, který je potřebné využít k posilování naší kolektivní obrany. My – a v tomto případě mám na mysli především demokratickou Evropu – ho však úspěšně konzumujeme. Naše reakce jsou v mnoha ohledech pomalé. Nedokážeme si přiznat, že je potřebné na ruskou hrozbu reagovat mnohem důrazněji a posilovat tak náš kolektivní deterenční potenciál. Rusko zaútočilo na Ukrajinu také proto, že cítilo slabost a tím i příležitost pro úspěch.
- Ano, měníme strategii, vojenské plány, modernizujeme armádu, cvičíme mnohem intenzivněji, ale na druhou stranu se nám nedaří dynamičtěji nastartovat vojenskou průmyslovou výrobu nebo prosadit vojenské požadavky do výstavby civilní infrastruktury. Téměř zapovězená je v ČR diskuze o přechodu na odlišný model doplňování armády a vytváření záloh, který je postaven na principu dobrovolnosti v době míru. Obáváme se militarizace společnosti, místo abychom se obávali důsledků demilitarizace v posledních třech dekadách.
- Váhání je spojeno rovněž se zajištěním potřebné podpory Západu pro bojující Ukrajinu. Zajištění této podpory bude s narůstající délkou trvání konfliktu stále náročnější, ale o to významnější pro výsledek války. ČR je v této oblasti agilní. Ve své váhové kategorii dělá hodně a není černým pasažérem mezi spojenci. Cvičíme ukrajinské vojáky u nás i v zahraničí, poskytujeme finanční prostředky, dodáváme zbraně a materiál, iniciujeme kroky k posílení dodávek munice. Za uplynulý rok se měla produkce dělostřeleckých granátů v Evropě zvýšit o 40 %, plámem je dosáhnout letos na 1,4 milionu vyrobených děl. granátů.¹ V rámci ČR je za jediného výrobce velkorážní munice pokládána zbrojovka STV Group, která měla v roce 2023 vyrobit 120 tisíc ks dělostřelecké a tankové munice.²
- Únava z konfliktu umocněná ne zcela uspokoivým vývojem na bojišti v minulém roce si bude vybírat svoji cenu a my jí nemůžeme podlehnout. Tuto únavu lze pozorovat z mnoha průzkumů veřejného mínění, když se např. v říjnu 2023 41 % oslovených Američanů domnívalo, že jejich země pomáhá Ukrajině až příliš. Stejně tak v porovnání s rokem 2022 dle šetření Eurobarometru kleslo přesvědčení Čechů o tom, že by EU

---

¹ <https://www.politico.eu/article/commission-declares-victory-in-million-artillery-round-mission/>

² <https://archiv.hn.cz/c1-67181140-cesko-navysuje-vyrobu-delostrelecke-munice-i-pak-rocne-vyrobi-tolik-co-ukrajina-vystrili-za-mesic>

měla pokračovat v posilování Ukrajiny.³ Ve výsledku však i nadále zůstává podpora Ukrajiny v zemích EU poměrně vysoká.⁴

- V létě loňského roku hovořily americké zpravodajské služby o 315 000 mrtvých a zraněných ruských vojácích.⁵ Celkově mělo na Ukrajině do té doby být vyraženo z boje na půl milionu kombatantů.⁶
- Nedostatek materiálního vybavení ukrajinské armády a munice umožňuje Rusku přebírat iniciativu na bojišti, a to je velmi špatně. Rusko nesmí uspět. Případné ruské vítězství na Ukrajině by mělo dalekosáhlé strategické i geopolitické následky pro celou Evropu. Umožnilo by posun ruských A2/AD schopností dále na západ a hypoteticky by rozšířilo válčičtější pro potenciální konflikt. Současně by posílilo víru Ruska ve vlastní schopnosti a jeho mezinárodní prestiž a odhodlání vítězit. Je důležité si uvědomit, že ruskou agresi na Ukrajině podporuje 7 z deseti Rusů. Z dlouhodobého hlediska by pak úspěch Ruska na Ukrajině vytvořil precedent, že v současné dynamice mezinárodních vztahů je možno dosáhnout svých zájmů brutální silou a za použití všech prostředků.⁷ Jde o riziko, kterému je třeba zabránit.
- USA zatím neuvolnily prostředky pro pomoc Ukrajině. EU po těžkých jednáních odsouhlasila další finanční pomoc Ukrajině blokovanou Maďarskem. Německo je aktuálně, co se týče finanční pomoci Ukrajině, s velkým odstupem druhé za USA. Německo uvolnilo 17 miliard eur, ale zdráhá se převzít roli evropského lídra. Pro srovnání: Velká Británie vydala 6,5 miliardy, Francie 500 milionů eur. Pouze 38 procent Němců by chtělo větší finanční zapojení své vlasti do konfliktů v zahraničí.
- EU má problémy naplnit slib v dodávkách munice pro Ukrajinu. Kapacity na výrobu munice v EU jsou omezené a průmysl potřebuje mnohem delší čas na navýšení kapacit, omezený je přístup k surovinám. Některé banky v Evropě odmítají financovat zbrojní výrobu, protože ji považují za neetickou a nemorální. Bariérou je v tomto ohledu celá řada.
- **V dlouhodobějším výhledu** je zřejmé, že bezpečnostní prostředí, ve kterém ČR prosazuje své zájmy, se bude i nadále zhoršovat. Scénáře dalšího vývoje jsou spojeny s celou řadou výzev a nejistot. **Svět nebude bezpečnější.**

---

³ <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/zahranicni-provalila-se-unava-z-valky-na-ukrajine-kyjev-se-snazi-udrzet-podporu-zapadu-239404>

⁴ <https://twitter.com/Kofronjan/status/1736140392343523355/photo/1>

⁵ <https://www.reuters.com/world/us-intelligence-assesses-ukraine-war-has-cost-russia-315000-casualties-source-2023-12-12/>

⁶ <https://www.nytimes.com/2023/08/18/us/politics/ukraine-russia-war-casualties.html>

⁷ <https://www.understandingwar.org/backgrounder/high-price-losing-ukraine-part-2-%E2%80%94-military-threat-and-beyond> ; <https://www.understandingwar.org/backgrounder/high-price-losing-ukraine>

- Zásadní bezpečnostní faktor představují zhoršující se mezinárodní vztahy v podobě stále silícího soupeření mezi globálními hráči, zejména tedy mezi Čínou a USA. Soupeření mocností se dotýká i ČR v celé řadě ohledů. Pro ČR je důležité udržení především koheze Západu, schopnost věrohodného kolektivního odstrašení a koordinovaná včasná a účinná reakce na případnou pokračující eskalaci konfliktu. **NATO nemá pro zajišťování naší bezpečnosti alternativu a oslabování transatlantické vazby není v zájmu ČR.**
- Denně jsme svědky situací, že upevňování koheze Západu není zcela samozřejmé. Stačí si vybavit nedávné postoje bývalého prezidenta USA Donalda Trumpa. Dosahování shody mezi spojenci na řešení palčivých problémů současnosti je velmi obtížné a každé oslabení soudržnosti Západu nahrává Rusku. V tomto smyslu má i ČR svůj díl odpovědnosti k této kohezi přispět spravedlivým dílem, ať již v rovině politické, vojenské či ekonomické.
- Mezi další faktory ohrožující naši bezpečnost a prosperitu pak patří celý komplex hrozeb zahrnující dopady klimatické změny, omezené surovinové zdroje, terorismus, proliferace technologií, hybridní působení státních i nestátních aktérů, migrace a mnoho dalších. Provázanost těchto hrozeb a možnost ovlivňování intenzity jejich dopadů na státy představují potenciálně vysokou až dilematickou míru zátěže na akceschopnost jak národních, tak i nadnárodních mechanismů. A co je důležité si uvědomit, že účinná reakce by měla kombinovat jak vojenské, tak i nevojenské nástroje.⁸

Jakým způsobem tedy ČR reaguje na konflikt na Ukrajině a co reálně činí nebo by měla činit pro posilování své obranyschopnosti?

- Ozbrojený konflikt na Ukrajině je dnes plně reflektován v novelizovaných strategických dokumentech ČR. V roce 2023 se podařilo úspěšně aktualizovat Bezpečnostní i Obrannou strategii ČR a vláda přijala i Konceptci výstavby AČR do roku 2035.
- Ruská federace je na rozdíl od minulosti v Bezpečnostní strategii ČR z roku 2023 vnímána jako nejzásadnější a bezprostřední a dlouhodobá hrozba pro naši a evropskou bezpečnost.⁹

⁸ <https://www.defense.gov/News/News-Stories/Article/Article/1785455/challenging-russian-information-operations-requires-whole-of-government-approach/>

⁹ https://mocr.army.cz/images/id_40001_50000/46088/Bezpecnostni_strategie_Ceske_republiky_2023.pdf 12

- Komplexní povaha a provázanost současných bezpečnostních hrozeb vedla k tomu, že základním principem zajišťování bezpečnosti a obrany ČR se stal již zmiňovaný **integrováný celospolečenský a celovládní přístup**. Nyní je potřebné tento přístup důsledně implementovat, a ne se od něj odchylovat, protože to má celou řadu negativních dopadů. Jedním z důsledků je např. nezbytnost navyšování finančních prostředků na obranu v období bolestivé konsolidace veřejných výdajů.
- Zásadním strategickým východiskem pro koncipování obranné strategie ČR je skutečnost, že naše země se připravuje na krajní možnost, tzn. že se může stát součástí ozbrojeného konfliktu. V nejhorším možném scénáři, pokud by deterence selhala, by se jednalo o dlouhotrvající obrannou válku vysoké intenzity s technologicky vyspělým protivníkem vybaveným jadernými zbraněmi. **Připravena musí být nejen armáda, ale celá společnost.**
- **V rovině vojenské** je kladen důraz na připravenost a udržitelnost ozbrojených sil v boji a jejich nasaditelnost do operací kolektivní obrany. Prioritou velení armády je bojeschopnost a budování vševojskové armády. Směry rozvoje schopností jsou promítnuty v Konceptci výstavby AČR do roku 2035. Zahrnují především doplnění personálem a jeho udržitelnost v silicím konkurenčním prostředí na trhu práce, modernizaci vybavení a infrastruktury včetně jejího rozšiřování, posilování systému velení a řízení a jeho digitalizaci, rozvoj schopností pro působení v multidoménových operacích a zrychlenou technologickou inovaci s využitím potenciálu akademické sféry a soukromého sektoru.
- Armáda má v současnosti jasně vymezeny úkoly vyplývající z nových operačních plánů NATO. Určeny jsou síly a prostředky armády pro naplnění nového modelu sil NATO. Celý systém obranného plánování NATO se překlápí na plánování podle hrozeb. Plánování má jasné a pro vojáky srozumitelné parametry.
- ČR se v tomto bezpečnostním kontextu a z pohledu geografické polohy neobejde bez důkladné operační přípravy území pro potřeby přijetí, přesunů a podpory potenciálně velkého množství spojeneckých sil. Je to komplexní úkol celého státu, se kterým nejsou doposud velké praktické zkušenosti.
- Pokračuje modernizace armády. Významným příslibem pro posilování schopností ve vzdušné doméně je uzavření smlouvy na dodávky letounu 5. generace. Diskutovaný a emocemi opředený záměr, z mého pohledu s jasnou přidanou hodnotou pro posílení technologické úrovně armády. Nicméně je potřebné si přiznat, že stěžejní závazek vyplývající z obranného plánování NATO na posílení bojeschopnosti v pozemní doméně vybudováním těžké brigády má zpoždění minimálně 5 let.

- V současnosti pravděpodobně již nikdo nezpochybnuje potřebu připravených a včasné dostupných záloh. Posilována je dobrovolná participace občanů na zajišťování obrany v době míru. Od roku 2023 mohou občané ČR nově požádat o tzv. dobrovolné předurčení pro doplnění ozbrojených sil (§ 5b odst. 1 branného zákona) a tím i mimo stav ohrožení státu či válečný stav převzít výkon branné povinnosti.¹⁰
- Je otázkou, zda současný model doplňování armády postavený výhradně na dobrovolnosti v době míru naplňuje potřeby obranyschopnosti, jak o tom hovořil před dvěma týdny NGŠ AČR na velitelském shromáždění. Debata v tomto směru se rozbíhá.
- Zásadní význam nabývá schopnost mobilizace všech zdrojů společnosti pro potřeby obrany státu a funkční mechanismus válečného rozvinutí ozbrojených sil. Ministerstvo obrany přehodnocuje tyto mechanismy. Přístup *just-in-time* je definitivně odložen. Pro účely válečného rozvinutí armády je nezbytné disponovat nejen vlastním administrativním systémem mobilizace, ale i potřebnou infrastrukturou a materiálem. Ani jedno není v potřebném rozsahu v současnosti k dispozici. Náklady budou značné. V současnosti je potřebné prioritizovat modernizaci aktivní armády.
- **V rovině tzv. nevojenské obrany** jsou základní předpoklady obranyschopnosti a věrohodného odstrašení dány úrovní celkové odolnosti státu. Zde je potřebné investovat značný politický, finanční, lidský a materiální kapitál, protože obrovský dluh na obranyschopnosti státu nevznikl jen podfinancováním armády, ale i podfinancováním tohoto nevojenského segmentu obranyschopnosti. Ve vztahu k AČR lze hovořit o částce přesahující 400 miliard korun.¹¹ Ve vztahu k nevojenským prvkům nelze tuto částku přesněji vyčíslit, ale dluh se odehrává především v našem myšlení. Problematika obrany byla do roku 2014 zcela vytěsněna z celospolečenského diskurzu a celospolečenským fenoménem se stala až po ruské agresi na Ukrajině před dvěma roky.
- Výzvu v tomto smyslu představuje udržení funkčnosti celé veřejné správy, a to i v případě silícího hybridního působení či vzniku války. Nezbytné je posilovat odolnost celé společnosti zahrnující průmysl, infrastrukturu, energetiku, zemědělství apod.
- Klíčovým prvkem odolnosti je posilování schopnosti všech občanů adekvátně reagovat na vzniklé krizové situace vojenského i nevojenského charakteru a odolávat dezinformacím a vlivovým informacím státních i nestátních aktérů. V občanském pilíři obranyschopnosti je potřebné posílit přípravu občanů k obraně státu a utvářet vůli

¹⁰ <https://www.epravo.cz/top/zakony/sbirka-zakonu/zakon-ze-dne-31-kvetna-2023-kterym-se-meni-nektere-zakony-v-oblasti-obrany-24803.html>

¹¹ https://www.idnes.cz/zpravy/nato/armada-obrana-zakon-nato-rusko-valka-modernizace-vlada.A230107_161400_zpr_nato_inc

občanů bránit svoji vlast. Dokončit je potřebné v současnosti aktualizovanou Koncepcí přípravy občanů k obraně státu a zahájit její implementaci.

- ČR vytvořila podmínky pro předvídatelné financování obrany v souladu s požadavky kolektivní obrany. Na straně zajištění adekvátní úrovně zdrojových vstupů uzákonila ČR minimální úroveň výdajů na obranu 2% HDP. Od 1.7. 2023 je účinný zákon č. 177/2023 Sb. o financování obrany ČR.¹² Součástí výdajů na obranu jsou i výdaje dalších ministerstev či úřadů, např. investice do opravy silniční infrastruktury či posilování kybernetické obrany. Je tak reflektován nastolený celovládní a celospolečenský přístup k obraně.¹³ Výdaje na obranu mají z pohledu vlády prioritu a dosáhnou požadované výše v tomto roce. Je potřebné si ale přiznat, že finanční nároky na zabezpečení všech požadavků komplexního zajištění obrany budou pravděpodobně mnohem vyšší.
- Dle mého názoru vysoké riziko z pohledu zajišťování obranyschopnosti ČR a bojeschopnosti AČR představují branné zákony. Jsou v mnoha ohledech zastaralé, protože byly konstruovány pro zcela odlišné bezpečnostní prostředí. Bezesporu nejsou vytvořeny podmínky pro scénář, kdy by bylo potřebné zajistit účinnou reakci na vznik konfliktu na periferii Aliance, kdy by v ČR ještě např. nebyly vyhlášeny stav ohrožení státu nebo válečný stav. V některých ohledech dochází k nápravě. Projednáván jen návrh změny čl. 43 Ústavy ČR ke zjednodušení procesu vysílání vojáků do zahraničí a současně usnadnění povolení pro transport příslušníků cizích ozbrojených sil přes území ČR.¹⁴
- Obranná strategie ČR se z mého pohledu poměrně opatrně dotýká role a povinností ostatních ústředních správních úřadů při zajišťování obrany. Stát by měl mnohem precizněji vymezit své obranné potřeby nejen ze strany armády, ale i dalších sektorů jako je doprava, energetika, zdravotnictví, potraviny a další. A měl by vytvořit odpovídající systémové podmínky pro jejich realizaci. Potřebné je co nejdříve dokončit Dlouhodobý výhled pro obranu a komplexně stanovit cíle a opatření pro zajišťování obrany ve všech nevojenských oblastech obranyschopnosti.
- Důležitým prvkem obranyschopnosti je celková technologická vyspělost země, její inovační potenciál a reálně dostupné průmyslové schopnosti pro zajištění potřeb obrany a bojové udržitelnosti ozbrojených sil. U průmyslové výroby je to pak otázka bezpečnosti dodavatelských řetězců a míry závislosti na rizikových partnerech.

---

¹² <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2023-177>

¹³ https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/obranne-vydaje-obrana-finance-penize-2-procenta-hdp-na-obranu_2311020620_gut

¹⁴ <https://psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=213558>

- Při modernizaci armády by měl být ještě důsledněji prosazován princip maximálního využití průmyslového potenciálu domácí průmyslové základny. Tento přístup minimalizuje jak zmíněná rizika vyplývající z různých druhů závislostí na zahraničních dodavatelích a souběžně má i pozitivní ekonomické dopady. Bezpečné jsou jen krátké dodavatelské řetězce.
- ČR je zemí se silnou průmyslovou základnou a velkou tradicí. Válka na Ukrajině navíc přinesla rekordní zisky pro některé z tuzemských zbrojovek. Vývoz vojenského materiálu činil v roce 2022 téměř 30 miliard korun oproti 14 miliardám v roce předcházejícím.¹⁵ Z dlouhodobého hlediska však přetrvávají potíže s nekvalifikovanou i kvalifikovanou pracovní silou. Zájem o studium na technických oborech pak v ČR dlouhodobě každoročně klesá.¹⁶ Je tak třeba koordinovanou činností státu a soukromých společností zkusit tento trend zvrátit a budoucí studenty k práci v oboru motivovat.
- Pro zrychlení inovačního cyklu především tedy při modernizaci armády je potřebné účinně využívat výzkumný a vývojový potenciál v ČR ve vazbě na možnosti mezinárodní spolupráce v této oblasti. Posílit je potřebné strategické řízení a programové financování obranného výzkumu a vývoje. V roce 2022 byl na vědu a výzkum alokován nejmenší podíl HDP od roku 2010, a to 0,57 %.¹⁷ Na rozvoj projektů sdružených pod cíl „obrana“ pak putovalo 167,8 milionu Kč.¹⁸

Závěr

- ČR posílila v roce 2023 strategické řízení obrany. Kodifikován byl komplexní přístup k zajištění obrany státu zahrnující jak vojenské, tak i nevojenské nástroje odrážející novelizované strategické dokumenty. Vláda vytvořila pozici poradce pro národní bezpečnost za účelem účinnější koordinace a spolupráce bezpečnostních složek a dalších vládních orgánů.¹⁹

¹⁵ <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-politika-top-10-nejvetsich-ceskych-zbrojaru-kdo-nejvic-vydelal-na-ukrajine-237522>

¹⁶ <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/fakta-cesko-ma-problem-skoly-chrli-pravniky-opravdu-potrebne-profese-ale-vymiraji-203734>

¹⁷ <https://www.czso.cz/csu/czso/vydaje-na-vyzkum-ze-statniho-rozpoctu-stagnuji>

¹⁸ <https://www.czso.cz/documents/10180/191517211/21100123.pdf/a0aef2fd-75c9-4dec-852a-4a61fee4ba7c?version=1.0>

¹⁹ <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-politika-pojar-novym-vladnim-poradcem-pro-narodni-bezpecnost-221884>

- Zásadní význam pro obranyschopnost státu má posilování celospolečenské odolnosti zahrnující jak veřejnou správu, tak i prvky bezpečnostního systému a občanskou společnost.
- Dluh na obraně nevznikl jen na schopnostech armády, jak se o něm často hovoří, ale také v nevojenských oblastech obranyschopnosti. Problematiku obrany jsme díky příznivé bezpečnostní situaci vytěsnili na okraj celospolečenského zájmu. Velký dluh nám tak vznikl především v přípravě občanů k obraně státu, v ekonomickém pilíři obranyschopnosti a na infrastruktuře státu.
- Potřebné je otevřít politickou debatu o posilování připravenosti a včasné dostupnosti záloh, které jsou v době míru připravovány výhradně na principu dobrovolnosti. Budiž nám příkladem akceschopnost při mobilizaci Izraele v říjnu minulého roku, kdy bylo zmobilizováno na 200 tis. vojáků v průběhu jednoho týdne.
- V ekonomickém pilíři je potřebné předefinovat požadavky na mobilizační zásoby. K dispozici jsou jen omezené zásoby munice a materiálu potřebného k vedení operací v intenzivním konvenčním konfliktu. Jedná se o situaci u mnohých našich spojenců.²⁰
- Dále je potřebné zajistit bezpečnost dodávek, vymezit prioritní výrobní kapacity a využívat tyto schopnosti při modernizaci armády. Kritická situace je v oblasti surovinové bezpečnosti. Surovinová politika vlády z roku 2017 nereflektuje současné a budoucí potřeby.²¹ Jde o navýsost aktuální problematiku se silnými strategickými implikacemi, jelikož Čína těží zhruba 60 % vzácných kovů na světě, ovšem zpracovává jich 90 %. Zákaz vývozu zpracovatelské technologie vzácných kovů z prosince loňského roku tak představuje zásadní výzvu pro schopnost Západu vytvářet pokročilé technologie i zbraňové systémy a měl by být kolektivně řešen.²²
- Podpora hostitelskou zemí se stává hlavním úkolem ČR z pohledu kolektivního zajištění obrany. Jedná se o komplexní úkol pro celý stát a vyžaduje silnou nadrezortní koordinaci pod patronací rezortu MO. Zásadní význam má urychlení výstavby dálniční sítě, modernizace letišť a železnice. Utváření kapacit zdravotního a odsunového systému, ochrana kritické infrastruktury, zvládnutí masového pohybu obyvatelstva a další.
- K obraně území ČR je nezbytné opětovně vytvářet schopnosti, které byly v minulosti pod tlakem finančních restrikcí významně omezeny. Jedná se např. o civilní obranu a protivzdušnou obranu státu, posilování odolnosti kritické infrastruktury, rozvíjení kapacit dopravní infrastruktury a schopností zdravotního systému.

²⁰ <https://www.voanews.com/a/nato-warns-of-ammunition-shortage-due-to-war-in-ukraine/7296981.html>

²¹ https://www.mpo.cz/assets/cz/stavebnictvi-a-suroviny/surovinova-politika/statni-surovinova-politika-nerostne-suroviny-v-cr/2017/4/170228--Material_surovinova_politika-upraveny-po-pripom-VP--.pdf

²² <https://www.csis.org/analysis/what-chinas-ban-rare-earths-processing-technology-exports-means>

- Změna prostředí vyžaduje mnohem robustnější schopnosti, a to jak armády, tak i celého systému obrany státu. Toto je průvodním jevem celého konfliktu, jehož ztráty na životech, technice (přes 20 000 zničených či poškozených kusů bojové techniky na obou stranách, jež byla vizuálně zdokumentována)²³ či materiálu (náklady na rekonstrukci Ukrajiny se v současné době odhadují na 486 miliard dolarů a jejich využití zabere dekády)²⁴ jasně ukazují, že osamocená a malá armáda bez plošné podpory státu nebude mít v konfliktu podobného typu sebemenší šanci. Britský NGŠ Patrick Sanders přímo řekl, že Ukrajina ukazuje, že: „regulérní armády války začínají, občanské armády je vyhrávají.“ Je dle něj nezbytné, aby byla společnost připravena v případě potřeby aktivně působit v ozbrojeném konfliktu.²⁵
- Závěrem mi dovoluje vyjádřit názor, že přijetím Bezpečnostní a obranné strategie ČR v roce 2023 byl zahájen proces realizace **komplexní strategie** zahrnující jak vojenské, tak i nevojenské nástroje moci státu a stavějící na integrovaném celospolečenském přístupu k obraně státu. Úkol je to komplexní, zásadní pro budoucnost země, vyžaduje velké úsilí a má významné zdrojové dopady.
- **Alternativní přístup neexistuje, pokud nechceme zatížit bezpečnost, obranu a prosperitu tohoto státu významnými riziky.**

---

²³ <https://www.oryxspioenkop.com/2022/02/attack-on-europe-documenting-equipment.html> ;
<https://www.oryxspioenkop.com/2022/02/attack-on-europe-documenting-ukrainian.html>

²⁴ <https://news.un.org/en/story/2024/02/1146562>

²⁵ <https://www.bbc.com/news/uk-68086188> Vyvolalo to znepokojení v politické reprezentaci UK, nicméně vyznění je jasné.